

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ—JUDETUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPCIAZĂ.

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an 50 Lei
Pe 6 luni 26 Lei
Pe 3 luni 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

10258 3

Momente.

Cântarea îngerească deasupra peșterii din Bethleemul Iudeei: »Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace«, cuprinde cel mai strălucit program de viață și cel mai minunat cadru în care a putut să se așeze. Mărirea lui Dumnezeu, pășirea legii lui sfinte și alipirea noastră cu tot dinadinsul de inima caldă a Pruncului Isus, este singura cale, care poate să aducă pe pământ pacea dorită. Noaptea cea sfântă, care a înfrăiț ceriul și pământul, prin aceea misterioasă unire ipostatică a firii damnezești cu firea omenească, a jăcut o mare lumină în întunerecul ce stăpâna mai nainte. În fața Ieslei sfintite, în care zace »Fiul omului«, Dumnezeuul atotputernic al ceriului și al pământului s'a descoperit ca »Tată« plin de iubire față de ceice »eram dela natură fiii mâniei«, făcându-ne să înțelegem odată mai mult, și nu din cuvinte ci din fapte, că »așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul său Unul-născut l-a dat pentru dânsa«. Prin această dragoste nemărginită, care aduce pământului pacea răscumpărării, mărirea lui Dumnezeu îmbracă în sufletul nostru proporții nebănești, iar pacea din suflet ne spune, că bunul Părinte al ceriului s'a apropiat așa de mult de noi, încât »a făcut sălaş« în inimă noastră. Mărire deci întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!

Programul acesta ceresc este programul bisericii. Din voiața Domnului Hristos, ea a luat ființă pentru el și există singur prin dânsul. Toate frământările ei de veacuri, toate jertfele pe cari le aduce, toată lumina și căldura pe care o răspândește în juru-i, are o singură tîntă: mărirea lui Dumnezeu și pacea din inimă. Și dacă cuvântul de Crăciun al preafericitului Părinte al Romei, vestește cu putere voiața-i nestrămutată de-a merge fără șovăire pe urmele bătute de veacuri, sufletul nostru prinde putere și în adâncurile lui se plămădește îndemnul, de-a ne înșira tot mai cu drag între ceice luptă sub steagul curat al acestui program. Biruința lui este câștigul nostru și promovarea ei, pe orice cale, este cea mai sfântă mângâiere pentru oricare suflet creștin.

Într'un chip particular, dar în aceeași vreme pe o cale bătută cu mult folos din partea altora, vrea să servească același program și societatea noastră de editură »Sfânta Unire«. Răspunzând unei mari necesități a vremii, biserica noastră română unită vrea să creeze într'ânsa o nouă și poate cea mai puternică cetățuie de întărire a muncii sale desinteresate, pentru binele neamului nostru și a țării române. Și cum acest lucru intră deplin în cadrele îndemnurilor sfinte ce pot să încolțească în noi în aceste zile de praznic, trebuie să credem că »Apelul« mai nou al Blajului, va găsi pretutindeni suflete înțelegătoare, cari vor ști să aducă și jertfe pentru un plus de moralitate și viață creștină în sinul neamului nostru. Prin aceasta vom dovedi, în chipul cel mai vădit, că am pătruns înțelesul cântării cerești: Mărire . . . și pace . . .

Pentru presa noastră,

În 30 Decembrie c. s'au împlinit trei ani, de când cei mai buni fii ai bisericii noastre române unite au lansat, în frunte cu mult regretatul episcop Demetriu Radu, un călduros »Apel«, invitând credincioșii și clerul acestei biserici să se asocieze la întemeierea unei puternice societăți de editură, menită să propage cultura adevărată în masele largi ale poporului român.

Zilele de mari pretaceri dela sfârșitul anului închiegării noastre naționale, zile de multă și curată însuflețire, s'au dovedit însă neprielnice pentru mișcări de această natură. Copleșită de bucuria unirii noastre cu patria-mamă, și preocupată din greu de consolidarea noii vieți de stst românesc, lumea n'a avut atunci liniștea și răgazul de lipsă pentru a arăta interesul cuvenit și față de această importantă mișcare.

Ideea n'a fost însă abandonată. Cele câteva zeci de mii lei, câte s'au putut aduna la începutul anului 1919, s'au depus spre fructificare, rămânând ca sumă aceasta să fie întregită, îndatăce vremile se vor găsi mai prielnice pentru continuarea mișcării.

Și iată că aceste vremuri au sosit! Momentele prin cari trece biserica noastră, și înseși nevoile țării care așteaptă o întreagă regenerare morală, cer astăzi imperios ca mișcarea de acum trei ani să fie pornită de nou și cu toată puterea. Cea mai sigură dovadă pentru aceasta o constituie sinoadele bisericii noastre din primăvara acestui an, cari au hotărît cu unanimitate ca acțiunea să fie reluată cât mai curând. Și pentru a se da mișcării un impuls și mai puternic, sinodul arhidiecezan a ridicat la valoare de concluz sinodal: »Inființarea unei societăți de editură, la care toți preoții arhidiecezani sunt datori să participe cu cel puțin câte 500 lei, plățibili în 5 ani consecutivi. Tot el a ales din sinul său și un comitet de acțiune, dându-i însărcinarea să facă pregătirile necesare pentru înfăptuirea concretă a ideii.

Urma deci ca acest comitet, compus din ceice iscălim aceste șire, să purceadă la constituirea societății numite, după toate formele legii. Comitetul a găsit însă, că este în interesul cauzei ca societatea să nu se înființeze numai în cadrele și cu concursul unei singure eparhii, ci să cuprindă întreaga noastră provincie bisericească. Am căutat deci ca mai întâiu să ne orientăm asupra spiritului ce stăpânește în punctul acesta în centrele noastre mai de seamă. Și având de pretutindeni cele mai depline asigurări că mișcarea va fi sprijinită cu toată puterea, ajungându-se în proximele sinoade diecezane, cu probalitatea, chiar la hotăriri similare celei din arhidieceză, am găsit că a sosit timpul, să adresăm tuturor fiilor bisericii noastre, clericii și mireni deopotrivă, apelul de-a subscrie un număr cât mai mare de acții ale societății de editură »Sfânta Unire«.

În scopul acesta comunicăm următoarele:

1. Prețul unei acții se fixează în 50 Lei.
2. Terminul de subscriere este până în 15 Maiu 1922.
3. Din prețul acțiilor se vor plăți 40% la subscriere, iar restul de 60% în 2 (două) rate egale la 1 August și 1 Noemvrie 1922. Pentru ceice vor plăti la subscriere întreg prețul acțiilor se vor computa 4%, iar ceice vor întârzia cu plățirea la termen vor avea să plătească 6% interese de întârziere.
4. Ca cheltueli de fondare se vor încasa deosebit, cu prilejul primei vărsări, câte 250 Lei de fiecare acție.
5. Pentru toții preoții arhidiecezei de Alba Iulia și Făgăraș socotim ca iscălite, în sensul hotăririi sinodale amintite, câte 10 acțiuni, a căror preț se va reține — în cazul că nu va fi vărsat la termenii fixați mai sus —, vreme de 5 ani, începând cu anul 1921, și urmând ca pentru ratele de reținut numai în anii următori să se socotească interesele de întârziere prevăzute în punct 3.
6. Subscrierea se poate face mai ușor pe coala aclusă la apel, care rugăm să ni se restituie până la 1 Iunie 1922. Bani sunt a se trimite pe adresa păr. Dr. Augustin Tătar, profesor în Blaj.

7. Acțiunile subscrise la începutul anului 1919 se încadrează în cadrele celor anunțate în acest apel, urmând ca sumele ce nu s'ar fi vărsat încă să se verse la termenii indicați.

8. După reprimirea coalelor de subscriere vom convoca adunarea generală de constituire.

Adresăm acest apel tuturor fiilor bisericii noastre, în firma nădejde că va fi ascultat. Necesitatea înființării unei puternice societăți de editură, care să stea cu întreg aportul său în serviciul acestei biserici, este azi atât de simțită, încât suntem siguri, că frații preoți și printr'ansii toți credincioșii noștri, intelectuali și țărani, își vor da seama în cea mai deplină măsură, că ajutorul pe care l-il cerem, îl cerem spre binele lor. Nu cerem dela nime să aducă jertfe peste puterile sale, dar așteptăm dela fiecare, să facă atâta, încât să poată spune cu inima liniștită că și-a împlinit datoria. Iar datoria aceasta nu se mărginește, mai cu seamă pentru preoții noștri, la subscrierea celor câteva acții, ci va trebui să se arate prin propaganda stăruitoare ce se va face în interesul acestei idei.

„Incredeți-vă, eu am biruit lumea“, ne-o spune Mântuitorul și noi încălziiți de această încredere ne închinăm cu păstorii și cu magii în fața Pruncului ce s'a născut nouă în Betlehemul Iudeei, fiind siguri, că cu ajutorul Lui puternic va ajunge la biruință și a noastră „Sfânta Unire“.

Blaj, Sărbătoarea Nașterii Domnului 1921.

Dr. Ioan Bălan,
canonic, rector seminarial.

Dr. Victor Macaveiu,
canonic, redactorul „Culturii Creștine“.

Dr. Izidor Marcu,
prelat papal, canonic, vicar general.

Dr. Alexandru Rusu,
camerar papal, profesor al facultății de teologie, redactorul „Unirii“.

Dr. Augustin Tătar,
profesor secundar.

Vizitațiile protopopilor noștri. În cadrele anului bugetar curent, toți protopopii vor primi, începând cu 1 Aprilie 1921, o dotăție de 550 lei lunar, precum și o diurnă de fiecare vizitație, făcută în parohiile protopopiatului până la maximum de 4 vizitații pe lună.

Aducând aceasta la cunoștința protopopilor noștri, P. V. Ordinariat arhidiecezan, socotind instituția protopopească de o deosebită importanță, nu numai în opera de administrație bisericească, ci mai vădit în cura animarum, le-a adresat o călduroasă circulară, prin care mulțumindu-le pentru bunele servicii aduse în trecut și îndemnând pentru viitor la o muncă și mai intensivă.

„Luând în considerare răutatea zilelor de acum, li-se spune în această circulară care e bine să fie cunoscută și încercuri mai largi, să vă îndoiți însuflețirea caldă, zelul sfânt și munca diligentă întru ocrotirea și dezvoltarea intereselor vitale ale bisericii din atâtea părți aleșuite. Aprindeți în tot locul focul dragostei lui Dumnezeu și a deaproapelui și-l țineți viu în inimile tuturor. Aruncați cu mână plină sămânța sănătoasă și curată a adevărului divin și faceți tot posibilul ca inimile în cari cade sămânța să fie pământ bine pregătit. Faceți cele mai calde îndemnuri pentru muncă și crutare. Mângâiați poporul. Întăriți-i credința cum și nădejdea unor vremi mai bune. Apostolatul acesta, pe care vi-l cerem cu toată insistența, va avea darul de-a trezi pe foarte mulți la o nouă viață“.

Cuvinte de aur, pe cari nu le putem sublinia cu destulă putere! Trimise din Blaj cu datul de 26 Dec. 1921, ele vor sosi totem pe la sărbătorile Nașterii Domnului, și în aceasta caldă atmosferă de pace și bunăînțelegere, dar și de noi porniri și de sfinte îndemnuri, suntem siguri, că cuvintele pâr. mitropolit vor avea efectul dorit.

Pe lângă multul bine, ce va putea să se facă în toate părțile pe urma deselor vizitații protopopești, ne gândim și la ajutorul eficace ce ni-se poate da prin propaganda necesară pentru societatea de editura „Sfânta Unire“. Ea intră pe de-a întregul în cadrele datorințelor noastre pastorale și de aceea n'avem destule cuvinte pentru a îndemna pe toți protopopii provinciei noastre bisericești, să iee în programul de Crăciun al viitoarei lor activități de șefi tracțuali și grija și solitudinea pentru buna reușită a acestei extraordinar de însemnate întreprinderi.

Vor avea atunci un titlu mai mult să-ăș-

tepte ca „Domnul care binecuvintează, cum spune Inalt Preasfințitul părinte mitropolit, pe cei ce îl binecuvântă, să și sfințească pe cei ce sperează întru Dânsul“.

„Uniunea centrală a reuniunilor pii din arhidieceză“. Ideea s'a plămădit de mult, încă înainte războiului. Se pregătiseră și statutele, dar înfăptuirea ei concretă s'a hotărât abia în sinodul arhidiecezan din această primăvară. Zilele trecute s'a numit și primul comitet și astfel „Uniunea“ aceasta a reuniunilor pii din arhidieceză poate să-și înceapă misiunea care i-a dat ființă.

Pe teritoriul arhidiecezei de Blaj — și la fel și în celelalte eparhii ale provinciei noastre bisericești — s'au înființat cu timpul diferite reuniuni (de femei, de misiuni, de temperanță ș. a.) menite a promova viața religioasă-morală a credincioșilor noștri. Unele (ca reuniunea de misiuni și de adorare) aveau o centrală, ori mai bine zis formau o singură reuniune cu sediul la centru, pe când celelalte erau legate de olaltă doar prin aceleași statute-tip împărțite din Blaj. Activitatea acestora era deci îndrumată exclusiv din partea conducerii locale, și astfel s'a ajuns ca unele să nu mai existe decât cu numele, iar altele să lucreze în direcții nu tocmai convergente. O centralizare a lor, în sensul unei îndrumări unitare dela centru și mai ales în direcția reactivării celor inactive și a lătirii mișcării reunioniste, se impunea. Și iată, că ideea trup s'a făcut!

Salutăm această „Uniune“ cu acea bucurie curată, de care suntem stăpâniți în aceste momente de sărbătoare, și dorim, ca primul ei comitet să poată avea cât mai curând mângâieră, de-a fi putut corespunde așteptărilor pe cari biserica le pune într'ânsul.

Chestiunea romană. Cu câteva luni înainte, o știre sensatională a trecut prin întreaga presa mondială. Era vorba, că Scaunul papal se împacă cu Italia, și prin aceasta se aranjează chestiunea romană, agitată de atâtea vreme și în jurul soluționării căreia s'a format o întreagă literatură.

Știrea nu s'a adevărit. Ea pare a fi fost lansată din cercurile interesate ale guvernului italian, care a voit să se informeze, se vede, pe calea aceasta indirectă, dacă Vaticanul ar fi aplicat ori nu să reiee legăturile diplomatice, în aceleași condiții, în cari le are cu alte state. Scopul pare a se fi ajuns și astfel che-

stiunea s'a potolit, rămânând totul în vechea ogașă.

Mai nou, în numărul său din 24 Decembrie, organul semioficial al Vaticanului „L'Osservatore Romano“, publică, chiar din peana directorului gazetei, un articol inspirat probabil din partea secretariatului de stat, prin care chestiunea se lămurește de nou și în chip competent.

Se arată în acest articol, că condițiile între cari Vaticanul poate să aibă legături cu alte state sunt cu totul diferite de acele cari privesc statul italian. Astfel bună oară s'au putut relua legăturile diplomatice cu Franța, deși legea separațiunii bisericii de stat este acolo încă în deplină vigoare. Sfântul Scaun deplânge o atare situație, fiindcă este mai bucurios, dacă statul este în legături mai intime cu biserica, dar aceasta nu-l împiedeca de-a întreține legături diplomatice și fără aceasta. O situație mult mai grea este aceea când vre-un stat ar veni cu suprimarea instituțiilor religioase și cu confiscarea averilor bisericești. Legile de această natură, absolut nedrepte și contrare principiilor de libertate atât de mult trimbițate, nu constituie însă nici ele o dificultate de neînvinș pentru menținerea legăturilor diplomatice. Când ele totuși se rup cu vre-un stat, înseamnă că au mai întreprins și alte momente, cari au făcut o ruptură inevitabilă.

Cu totul alta este situația Sfântului Scaun față de statul italian. Prin dispoziție divină biserica trebuie să-și întindă acțiunea sa binefăcătoare asupra lumii întregi. Sf. Scaun este deci o instituție inter- și supra-națională, care are lipsă neapărată de cea mai deplină libertate și independență în exercitarea sfintei sale misiuni și, ce e mai mult, are dreptul și chiar datorința să ceară garanții internaționale, cari să-i asigure exercitarea neconturbată a misiunii sale divine. A accepta deci față de oricare stat o pozițiune subalternă ori una care să aibă măcar aparența aceasta, ar însemna să comită un suicidiu moral.

Se analizează apoi situația pe care Sf. Scaun o are în regatul italian, constatându-se că între atari condiții nici vorbă nu poate să fie despre o împăcare a sf. Scaun cu dânsul. Se va cere însă tot mai cu multă putere, ca situația actuală să fie în stărșit aranjată și ea, așa cum se cere.

Acesta e adevărul în ce privește chestiunea romană.

Liceo-manie. În numărul din 27 Dec. al „Infrățirii“ din Cluj d. prof. A. Domide publică un judinos articol contra maniei de-a înființa pretotindeni licee și încă licee clasice.

După liceul-comedie din Reghinul săsesc, numit „Flore Bogdan“, după nemuritorul măsurător de pământ electoral dela Micăsasa, este acum Aiudul nostru, care a descoperit, că nu mai poate trăi fără liceu, cu toate că la distanță de câte abia 30 klm. are trei licee, la Blaj, Alba-Iulia și Turda. Și firește liceul din Aiud — însemnat centru industrial și comercial — trebuie să fie în serviciul culturii antice, fiindcă, așa ni-se spune, „altfel nu se poate euceri industria din mâna străinilor“.

Să sperăm însă, că d. deputat Gr. Iunian al Aiudului, pe care îl știm mult mai modest decât să râvnească la gloria de a se nemuri pe frontispiciul unei atari școale, nu va sprijini aceste tendințe păgubitoare, ci va stărui pentru școli potrivite mediului, în care se găsesc acești pasionați iubitori ai culturii eline.

Liceul „Flore-Bogdan“ și, ca unul par simile fratrum, liceul „Ursu“ din Cobalm, cu multe peripeții prin cari au trecut în timpul din urmă, li poate servi ca un strănic memento. Și sperăm că-i va fi de folos!

In peștera din Betlehem

O lume întreagă se năruie cu ocazia nașterii lui Isus. Irod, prieten al Romanilor, ajuns pe tron, după obiceiurile timpului său, pe un morman de cadavre și menținându-se prin vărsări de sânge, simte, »că domnia lui se va sfârși în curând«. Pentru a și-o consolida, face ultimul pas desperat: încearcă să-l omoare chiar pe Isus, și nu se îngrozește să verse atâta sânge nevinovat, fără să aibă însă din acesta vre-un câștig. Sinedriul, reprezentanții națiunii evreești, purtătorii unui fals ideal național, care a costat viața țării lor, când vine Mesia, pe care l-au așteptat cu atâta dor moșii și părinții lor, încât cereau să se despice ceriul și să se deschiză pământul, numai să vină odată: nici nu ostenește măcar până la Isus, ca să-l vadă. Poate trebuia însemnată în Evanghelie o vorbă grea: »Intru ale sale a venit și ai săi pe Dânsul nu l-au primit«.

Dela început însă, Isus a avut o mică turmă de credincioși, cari l-au primit cu tot focul inimii lor, și cari, chiar în peștera cea rece, i-au umplut inima de bucurie.

Cel dintâiu suflet, care se alipește de Isus, e Maria. Legăturile ei de rudenie cu casa lui David, îi dau o noblețe de... carton, care nu-i poate asigura nici măcar un modest adăpost în orașul ei de baștină. Nu sângele îi dă acestei fecioare valoarea, ci sufletul ei curat de orice păcat, ferit chiar de păcatul strămoșesc și plin, încărcat din belșug, cu toate darurile cerești. Un astfel de suflet e pe placul tuturor oamenilor cum se cade, căci el prețuiește mai mult decât comorile lui Croesus, ori plăcerile lui Mohamed. De aceea, în ansamblul dela Crăciun, Maria e o floare foarte frumoasă:

Bătrânul Iosif e o figură așa de potrivită în cadrul peșterii din marginea Betlehemului. Barba și pletele lui, albite de munca întezită de atâția zeci de ani, prin albul lor ne arată viața lui curată și gândurile nobile de a nu trece »la pensie«, până când forțele îi sunt capabile de muncă. E bătrân, dar inima lui nu se plânge de greutățile, ce i-le-a aruncat pe umeri vremea, și e așa de bucuros, că poate să fie îngrijitorul sfintei Familii.

Cui i-ar putea scăpa din vedere păstorii? Oameni dela țară, crescuți în aerul sănătos, scâlțați în razele soarelui de vară, hrăniți cu mirosul delicat al florilor din câmp, viața lor e un neîntrerupt psalm către Făcătorul cerului și al pământului. Chiar noaptea, când vine ingerul să le aducă vestea de bucurie, pe ei îi găsește trezi, la postul lor. Astfel de oameni au fost vrednici, ca lor să li-se comunice pentru întâia dată bucuria de Crăciun: »iată vă vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul, că s'a născut vouă astăzi Mântuitor« (Luca 2, 10. 11). Curioase ființe acești ingeri: azi se bucură oamenii, dacă pot trage pe alții pe sfoară; bucuria păstorilor e bucurie la tot neamul!

Cât ce le dă ingerul indicațiile necesare despre locul, unde s'a născut Mântuitorul, de grabă și merg păstorii la el. Legenda a inspirat pe pictori să pună un mieluț în brațele unui păstor. Se spune, că acești oameni pășteau turma bisericeii din Ierusalim. De aceea, ei cred, că nu greșesc, când aduc Marelui preot un dar, care să-i prevestească, încă în fașe, patima.

Adorația păstorilor a trebuit să fie foarte adâncă, că și a unei călugărițe din Congregația Reparatricelor, care se roagă ceasuri întregi înaintea sfintei Cuminecături, fără să-și miște buzele. Dar cât ce pleacă păstorii dela peșteră, încă cu noaptea în cap, merg din casă în casă, pe la rude și pe la prieteni, ca să le aducă veste de bucuria cea mare. E caracteristica sufletelor pline de bunătate, să reverse din ea peste tot, chiar la oamenii, cărora nu le trebuie. Numai omul fără de credințe nu are ce să dea. Cel cu convingeri e bolnav când nu împărtășește din sufletul său și altora. Și păstorii fac mare propagandă. Exegeții, cu un glas, ne afirmă, că au vestit la mulți.

Dacă observăm bine o icoană a »Nașterii Domnului«, e imposibil să nu vedem, câtă atențiune a dat maestrul celor »trei crai dela răsărit«. Toate operele se fac din însuflețire pentru ideea ce-l stăpânește pe autor; nici una nu e lucru »de porunceală«, ori de diletantism, căci în acest caz nu mai e operă. Om de înaltă inteligență, pictorul acestei idei e oare cumva nespus de mândru, că între persoanele, cari vin să adoreze pe acest Pruncușor, e și cineva din tagma lui, dintre intelectuali. Interpreții Evangheliilor se unesc în ce privește caracterizarea »magilor« dela răsărit, făcându-i oameni învățați; legenda îi crede principii, ba chiar regi. Oameni de rând nu sunt la nici o întâmplare. Vin din răsăritul îndepărtat, trecând prin mari primejdii de viață. La Ierusalim, ei caută pe împăratul, care în fața unei așa mari întâmplări nu poate sta nesimțitor. Turburarea lui Irod și a sinedriului îi lasă absolut reci și nu-i clatină dela propusul de a merge la Cel nou născut și a-i prezenta omagiile și darurile. Nu de geaba îi cheamă »magi«, care vrea să zică: oameni mari. Numai cei lași se dau înapoi în fața neplăcerilor!

O stea de sus, care călăuzește pe toți oamenii într'adevăr mari, îi duce pe magi la locul dorit. O, ce puțini »oameni mari« ai zilelor de azi ar fi pus piciorul în aceea peșteră rece și »nesimpatcă«, unde, pe o mână de ogrinji, se odihnea dumnezeescul Prunc. Dar omul cu judecată nu se lasă influențat de aparențe, ci caută să pătrundă în sufletul lucrurilor. De aceea, magii nu se sfiesc să ingenunche în acest staul de nevoie, și, ca un semn al dragostei, ce i-o poartă în suflet, să-i ofere, unul aur, care e mai scump, altul tămâie, sacrificiul cel mai complect, iar celalalt smirnă, semnul iubirii celei mai delicate.

Din aceste persoane se compune cea dintâiu comunitate »creștină«, care se alipește de Isus. Pe Fecioara Maria, pe bătrânul Iosif și pe cei trei păstori îi va găsi toată lumea la locul lor, »doar religia e pentru femei, moșnegi și țărani«. Mulți se vor mira însă de prezența, în această tovărășie, a celor trei oameni învățați, cari vin din depărtări mari, și fac chiar demonstrație provocatoare cu religiozitatea lor. Și ne doare sufletul, că Românii intelectuali, cei mai mulți, imensa lor majoritate, nu înțeleg rostul celor trei magi în peștera Betlehemului. Nu, căci ei sunt din lumea lui Irod și a sinedriului, care încă n'a avut nici o altă comotie sufletească, față de Mântuitorul, decât de ură. Și, Doamne Sfinte, ce noroc ar fi pe această biată țară, dacă de Crăciun toți cei ce țin o părtică ori cât de mititică din cărma ei, ar aduce sincere omagii Celui născut în peșteră! Ce bucurie n'ar fi »la tot poporul«, și în rândul întâiu lor înșiși.

Să nu facem strâmbătate intelectualelor, lipsindu-i de bucuria Crăciunului. Să le fim stele călăuzitoare, și fineța culturii lor ni-i va face pe veci recunoscători.

Dr. Ioan Bălan.

O scrisoare a Papei.

Ca răspuns la adresa corului episcopesc trimisă sf. Părinte din ultima conferință episcopescă dela București, Papa Benedict al XV-lea a adresat I. Preasfințitului Sale p. mitropolit Vasile următoarele șire:

Venerați Frați,
Sănătate și Bindecuvântare Apostolică.

Scrisoarea colectivă, pe care ne-ați trimis-o din conferința ținută la București, în prezența Legatului nostru, Ne-a făcut multă bucurie; Ne-ați scris anume lucruri vrednice de pietatea și credința Voastră față de vicarul lui Isus Hristos. De sigur nimic nu poate fi mai folositor, decât ca sfinții Păstori să se întâlnească adeseori, pentruca sfătuindu-se împreună să se poată îngriji cu atât mai bine de eparhiile lor, mai cu seamă după o răsturnare atât de groznică a tuturor lucrurilor.

Apreciem deci foarte mult grija deosebită a Voastră și a clerului Vostru, care pe cât de mult s'a trudit în cursul războiului, tot atât de mult se silește după terminarea lui, pe un câmp chiar mai larg, să vindece ranele mari ale Credinței și să readucă poporul cu bine la vechea indeletnicire a vieții creștine. Venim deci cu drag în ajutorul străduințelor Voastre, aprobând tot ce ați hotărât spre binele sufletelor, rugându-ne cu insistință ca Dumnezeu să ajute cu puterea Sa cele începute, iar ea garanță a darurilor cerești și ca dovadă a bunăvoinței Noastre părintești, Vă împărtășim Vouă, Venerați Frați, cum și întregului Cler și popor concrezut unuia fiecăruia dintre Voi, din belșug Bindecuvântarea Apostolică.

Dat în Roma la sf. Petru, în ziua de 13 Decembrie 1921, în anul al optulea al Pontificatului Nostru.

Benedict P. P. XV.

Cetiți și răspândiți:

„Unirea!“

Când s'a născut Mântuitorul?

Coborrea pe pământ a Fiului lui Dumnezeu a însemnat începutul unei lumi noue. Era deci firesc, ca dela El să înceapă a numără cursul anilor măcar acele popoare, cari în semnul crucii au revoluționat lumea veche, creând civilizația și cultura de azi. Dar era iarăși firesc, ca primele veacuri creștine, încate în persecuții crâncene și, mai apoi, frământate de lupte grele cu ereziile distrămătoare, nu aveau puterea și răgazul de-a impune lumii un nou comput al vremilor. Trebuia să se stingă întâiu țărnia păgânismului și să se instapânească pacea în biserică, pentruca să se poată infăptui acest gând firesc.

Așa s'a făcut, că abia în v. VI. după Hr. începe lumea creștină a-și calcula bătrânețea dela nașterea lui Hristos. Calogărului *Dionysius Exiguus* (+ 558) i-se ascrie meritul de a fi începătorul „erei creștine“, care sub Carol cel Mare s'a generalizat la toate popoarele creștine. După calculii lui, Mântuitorul s'a născut în anul 753—754 dela întemeierea Romei (U. C.). A fixat deci anul 753 U. C. de anul 1 înainte Hristos, iar 754 U. C. de anul 1 după Hristos; ceea ce, transcris pe era în comun folosită în cronologie: cea Iuliană, ar însemna, că Hristos s'a născut la sfârșitul anului 4713 al acesteia, și anul 4714 ar fi anul prim după Hristos (3761 al erei evreești). De aceea azi numără calendarele noastre 1922 dela Hristos, corespunzând la 6636 al perioadei Iuliane și 5683 al erei evreești (dela facerea lumii).

Multă vreme nimeni nu s'a îndoit de corectitatea acestui calcul. A trebuit să vină epoca criticismului istoric (începând cu v. XVII), cu vaste studii cronologice, pentru ca după discuțiuni lungi azi toată lumea să fie de acord în constatarea, că calculul lui Dionysius e greșit, *D. Hristos s'a născut cu cel puțin 4 ani „înainte de Hristos“*, mai bine zis, înainte de anul 1 al erei Dionysiene, azi generală.

Singurele date cronologice despre viața Mântuitorului, respective încadrarea ei în mersul istoriei universale, le avem în evangeliile sf. Luca și sf. Matei. De aici se vede, că Isus s'a născut a) pe timpul conscrierii rânduite de

August împăratul (Lc. 2, 1), care b) în răsărit este „prima conscriere“ făcută pe când era proconsul al Syriei Quirinius (*απογραφὴ πρώτη* Lc. 2, 2.), c) puțin înainte de moartea lui Irod cel Mare (Mt. 2, 1).

Censul lui August e o chestiune destul de grea. Mulți au negat chiar, că pe timpul lui August (30 a. Chr.—14 d. Chr.) ar fi fost vre-o conscriere universală. Dar s'a dovedit (din Suetonius, Dio Cassius, inscripția Ancyrana), că sub August au fost trei conscrieri: în 726, 746 și 767 U. C., iar Tacitus, Suetonius și Frontinus mărturisesc, că August a poruncit să se conscrie și armatele și dările din provincii. Din cele trei conscrieri numai cea din 746 poate veni în combinație, dat fiind, că Isus în anul 15 al lui Tiberius: 782 U. C. era „ca de 30 ani“ (Lc. 1, 3, 23) La tabelele acestui cens, păstrate în arhivele Romei, se provoacă des apologetii veacului II. (Tertullian numește censul acesta „testem fidelissimum dominicae nativitatis, quem romana archiva custodiunt“. Adv. Mare. III. c. 7 p. 155.) — Totuș această datare este destul de vagă, dacă considerăm, că conscrierile începeau în Italia și continuau în provincii, terminându-se abia după câțiva ani.

Indicația a doua: că acest cens în răsărit s'a executat sub proconsulul Syriei Quirinius (Lc. 2, 2.) departe de a preciza, a dat anză la multe dificultăți, fiindcă după Iosephus Favius (Antiq. XVII, 13, 5 și XVIII 1, 1. sq.) Quirinius a ajuns proconsul al Syriei abia după exilarea lui Archelau în Galia (759 U. C.), o vreme când Irod M. sub care s'a născut Isus, era mort demult. — Sunt multe încercări ingenioase, pentru învingerea acestei dificultăți. Înșirarea lor nu încapă aci. Explicarea mai probabilă care se dă azi, pe baza descoperirilor noue și Tacitus (Ann. III. 48 sq.) (cfr. Dausch, Die drei älteren Evangelien, Bonn 19 21, p. 412 sq.) este aceea, că Ios. Fl. nu e complet. Quirinius a fost, de fapt, președinte sau proconsul al Syriei în două rânduri: 750—753 și 759 (Ios. Fl. amintește numai pe cea din urmă, fiindcă atunci s'a făcut conscrierea celebră, care a provocat răzvrătirea Evreilor!) Adevărat, că în oficiul de proconsul Quirinius a intrat numai la 750, după Quintilius Varus,

dar probabil, că executarea censului i-a fost încă de mai nainte încredințată lui, ca unui soldat cu mână tare, poate de pe vremea lui Saturninus (745—48) chiar, ceea ce ar consuna cu Tertullian, care (Adv. Mare. IV, 19) spune: „Sed et census constat actus sub Augusto tunc in Iudaea per Sentium Saturninum“. De terminat însă ar fi terminat-o ca proconsul, de unde Luca ușor i-a putut da acest titlu pentru întreaga durată a activității sale. — Dar precum se vede, nici din acest dat, luat singur, nu ajungem la o limită mai precisă, fiind activitatea lui Quirinius prea puțin fixată.

Ne rămâne însă datul principal: *anul morții lui Irod cel Mare*. Căci este sigur, că Mântuitorul s'a născut înainte de moartea lui Irod, de frica căruia a trebuit să fugă în Egipt, de unde s'a reintors în Nazaret, când domnea Archelau (Mt. 2, 1. sq.). Anul morții lui Irod se poate determina precis din Ios. Flavius, a cărui auctoritate și fidedemnită în acest punct nu poate fi contestată, fiind el contemporan, care avea întiere în aula lui Irod și posedă și o biografie a acestuia scrisă de Nic. Damasc. Ios. Flavius spune (Antiq. XIV, 14, 5; XVII, 8, 1; De bello I. 33, 8. 141. 142, etc.), că Irod a fost făcut rege sub Olimpiada 184. (710—714 U. C.), pe când erau consuli în Roma Cn. Domitius Calvinus și C. Asinius Pollio (714). Dela această dată a domnit 37 ani (nu compleți), iar dela ocuparea faptică a tronului: 34. A murit deci 714+37=751. Dar nefiind 714 și 37 ani compleți (în anul al 37-lea moare), data morții lui Irod cade cu siguranță pe 150 U. C. Și încă după Ios. Flavius (Antiq. XVII, 6, 4.) cu 7 zile înainte de Paștile evreilor (12 Apr. 750).

Că Irod a murit în 750 U. C. apare și mai clar din datele domniei fiilor lui, cari se calculează cu precizie din Dio Cassius (Hist. rom. LV, 27.) și Ios. Flavius (Antiq. XVII, 13, 2 și 18, 2, I.). Așa: Archelau a fost depus în anul al 10 de domnie, în 759 U. C. 579—10=749 U. C. Nefiind însă 10 ani compleți: rămâne 750. ceea ce cvadreează perfect cu data de mai sus. Tot așa se poate face calculul și pentru Irod Antipas, care a fost depus de Caligula în 792, după-ce a ajuns al 43 an de

□ □ Foiața „Unirii“. □ □

Cuvântul de Crăciun

Al preafericitului Părinte al Romei
Papa Benedict al XV-lea.

Din prilejul sărbătorii Nașterii Domnului, întreg Colegiul Cardinalilor s'a prezentat în fața sf. Părinte, vicarul lui Hristos pe pământ, pentru a-i aduce omagiile și felicitările obișnuite. Ele s'au depus la picioarele augustului tron pontifical prin rostul pâr. Cardinal Vincentiu Vanutelli, Decanul sacralui Colegiu, insistându-se asupra bucuriei pe care o simte biserica putând să salute pentru a opta dată, cu atare prilej, pe marele păstor al creștinătății, pe urma activității neobosite a Căruia prestigiul bisericii catolice a crescut, chiar și în anul din urmă, nespuse de mult în ochii lumii întregi. Răspunsul bogat în idei al sf. Părinte, care ține atât de bine locul obișnuitelor pastorale de Crăciun, îl lăsam să urmeze, cuvânt de cuvânt, după „L'Osservatore Romano“.

Esté următorul:

Primum cu bucurie urările pe cari Dta, dle Cardinal, ni le aduci în numele sacralui Colegiu din prilejul sărbătorii Nașterii. Și Noi din partea Noastră îți dorim în schimb, la această aniversară a Nașterii Mântuitorului Nostri Isus Hristos Dtale, Dle Cardinal, și tuturor Eminentissimilor Colegi cel mai mare bine posibil. Căci, intradevăr amintirea marilor binefaceri hărăzite nouă din partea Mântuitorului, care a purtat păcatele noastre pentru a ne da „bunătățile sale“, îndreptățește pe deplin obiceiul darurilor de ziua nașterii. Iar multele,

urări de bine, pe cari le schimbă în aceste zile fiii răscumpărării, sunt într'adevăr îndreptățite prin acea încredere particulară, care trebuie să o inspire manifestarea marelui dar al Mântuitorului, pentruca dela Cel ce ne-a dat atâtea putem nădăjdui și alte daruri și favoruri, atât pentru noi, cât și pentru aceia de cari ne leagă legăturile scumpe ale respectului și ale iubirii.

Dar putem spera împlinirea dorințelor noastre și pe urma considerării unor evenimente, cari par a fi rânduite de Providență divină, pentru a ne pune mai curând în stăpânirea unor bunuri, dorite cu multă ardoare. Din rândul acestor evenimente fac parte centenariile mai însemnate, a căror aniversară am celebrat-o în anul ce se apropie de sfârșit. De aceea Eminentissimul d. Cardinal Decan a manifestat foarte potrivit speranța, că onorurile date în acest an celui ce cu dreptate fu numit „o splendoare a luminei cheruvimice“, apte de a înmulți numărul celor cari cultivă adevărata doctrină, cași onorurile date celui ce a fost „de tot serafic în iubire“, trebuie să aducă în mijlocul lumii cu o zi mai curând triumful iubirii creștine.

Fără de-a ignora puterea acestei scumpe nădejdi, s'ar fi putut ridica un glas supărător, glasul celui ce ar fi tras la îndoială, că învățăturile scoase din centenarele deja celebrate, ar putea să aibă valoare și peste anul fericitei lor aniversări. Dar, oh, minunată dispoziție alui Dumnezeu! După un an, care ne-a înve-

selit prin aniversara alor numai două centenare menite a sguidi lumea prin invitarea lor oportună la doctrină dreaptă și la adevărata dragoste, iată că vine să-i urmeze un nou an, în care se împlinește un număr mai mare de centenare, menite și ele să facă mai buni atât pe singuratici cât și societatea. Credem că și cei mai puțin însuflețiți de comemorările centenare vor trebui să se dee bătuți, recunoscând în aceste comemorări planuri noue ale Providenței lui Dumnezeu. Noi le salutăm de pe acum, ca pe unele, cari ne măresc încrederea de-a vedea sprijinite urările ce ni s'au adus în numele sacralui Colegiu.

Pare a fi aproape de prisos de-a releva în chip deosebit școala virtuții, pe care va deschide-o biserica pentru toți fiii săi prin comemorarea celui de-al treilea centenar al canonizării celor cinci cu adevărat servitori ai lui Dumnezeu, încinși deodată cu aureola de sfinți. Dar cum să nu arătăm dorința Noastră fierbinte de-a face ca societatea să se întoarcă la observare în practică a legii evanghelice? Figura amabilă a sf. Pilip de Neri, numit apostolul Romei, pentruca și-a dat toată silința de-a reforma moravurile acestei iubite cetăți, va putea fi pusă în fața tinerimei epocii noastre, ca să simtă adierea învățăturilor, pe cari fundatorul Oratorului le-a dat tinerimei din veacul al XVI lea.

Și cum să tăcem cealaltă dorință a Noastră, de-a vedea dându-se și clasei celor umi-

domnie, oam dovedesc trei monete rămase din acest an al domniei. A trebuit deci să fi fost domn deja în 750.

Acelaș lucru se poate dovedi și din împrejurarea, că pe când Irod zăcea în morbul din care a murit, a fost întunecime de lună; care după datele astronomice a fost în 12—13 Martie 750. Niçi o altă întunecime nu există pe vremea aceasta, care ar putea fi luată în considerare.

S'ar mai putea aduce și alte dovezi (ex. Io. 2, 20 combinat cu Ios Fl. Antiq. XV. 11, 1. și Lc. 3, 1. 2. 23). Dar din cele spuse este evident, că *Irod a murit în 5 Aprilie 750 U. C.*

Isus s'a născut cu câteva luni înainte de moartea lui Irod. Aceasta este în deobște recunoscut (Cfr. Mt. 2. 15. sq. 20. Lc. 2, 21 sq. etc.). S'a născut deci la sfârșitul anului 749 U. C. cu 4 ani înainte de era noastră.

Din aceasta reese cu probabilitate și aceea, că *25 Dec. este ziua nașterii Mântuitorului*. Această zi a fost socotită în Apus totdeauna de ziua nașterii și sf. Chrysostom o mărturisește, că Romanii au prăznuit-o pe baza tabelelor de conscriere a lui August. De aceea și Răsăritul a acceptat, la sfârșitul v. IV, această dată (până atunci serbau: 6 Ianuarie).

Să sperăm, că noua comisiune încredințată de Sfântul Părinte cu reforma calendarului va înlătura și această scădere, care, deși nu turbură de loc viața practică, este totuș supărătoare pentru știința și pietatea creștină.

Prof. Augustin Popa

De vorbă cu cetitorii „Unirii”.

— Nou abonament. —

Intrând cu acest număr în noul an 1922, deschidem cu prețurile arătate mai jos nou abonament la foaia noastră bisericească-politică »Unirea».

In jurul ei era odată acest »cercul visos»: »Unirea» nu e mai bună, pentrucă

nu e sprijinită deajuns și nu e sprijinită de ajuns, pentrucă nu e mai bună! Dela 1 Aprilie, când noul comitet de redacție a luat asupra sa sarcina îngrijirii ei, am căutat să ieșim din acest cercul, dându-ne toată silința să facem »Unirea» mai bună, fără a cere simultan un sprijin mai mare. El a venit însă dela sine, servind ca cea mai bună dovadă, că din impasul în care eram, s'a putut ieși singur pe calea, pe care pornisem.

Colecția »Unirii» de pe ultimele două luni este o carte deschisă, ale cărei pagini grăesc dela sine despre nizuințele noastre de-a trimită în lume, săptămână de săptămână, o icoană a frământărilor vieții noastre bisericești-politice. Tot ce dorim să mai spunem, este, că munca noastră se face fără nici o răsplată bănească, din curat idealism și din dragoste față de biserica Domnului. Și dacă totuși a trebuit să ureăm față de trecut abonamentul cu 10 lei pe an, este că acum când »Unirea» a trecut cu totul în proprietatea noului consorțiu, n'am voit să pornim la drum cu perspectiva unui deficit sigur.

Cetitorii noștri ne vor înțelege și ne vor ierta această urcare, cerulă de creșterea continuă a tuturor prețurilor. În schimb vom căuta să punem ordine și în speșia foii, nădăjduind să putem evita pe viitor orice supărare venită din partea aceasta.

Incheiem cu rugarea, ca abonamentele să ni-se trimită la timp, ca orice inconvenient ori schimbare de adresă să ni-se semnaleze imediat, și ca fiecare să-și țină de datorință să răspândească în cercuri cât mai largi această curată pagină a simțirii noastre creștinești și românești.

liți o atare onoare, care e datorită tuturor fiilor unui singur Răscumpărător? Intorcându-ne privirea spre Izidor din Madrid, ne vom convinge, că dacă un simplu lucrător de pământ a putut să se încununeze cu coroana sfinților în aceeași ziua, în care s'au învrednicit de ea și trei din conaționali săi răsăriți din ne nobil, înseamnă că înaintea lui Dumnezeu și în serviciul bisericii, onorurile nu sunt a se da celor bogăți ori celor nobili, nici celor învățați, pentrucă sunt atari, ci singur celor ce împlinesc cu credință datorințele lor.

Nu voim să tăcem nici despre aceea, că avem datorința fierbinte de-a îndruma pe oamenii veacului nostru spre atari isvoare, prin cari să poată dobândi adevărata învățătură, ajungând să fie capabili de-a respinge greșala. Dar oare figura austeră a lui Ignățiu de Loiola nu ne va înfățișa un căpitan care conduce o oaste de bărbați capabili a combate erorile unei false doctrine? Alături de el vom vedea și o călugăriță care la arma sfințeniei a adaus și pe aceea a științei... Oh! indoită putere, care emanează din dialectica fiilor sf. Ignățiu și din teologia mistică a sfinței Terezia de Isus!... Și una și alta ajută întru a depărta pe cei buni de pășunile inveninate ale lumii; și una și alta conduce făpturile însetate de adevăr și de dragoste la îmbrățișarea Adevărului absolut, care în aceeași vreme este și Binele suprem.

Și într'aceea nu este desagrabil a înțelege,

că memoria, de trei ori seculară, a canonizării contemporane a Fecioarei de Avila și a eroului din Pampeluna va da bisericii mijlocul de-a renoi și chiar de-a face mai eficace îndemnul pe care l-a adresat în acest an fiilor săi, indemnându-i de-a nu subtrage nimic din »lumina cheruvimică» a doctrinei sănătoase, răspândite prin patriarhul Gusman.

Nime nu e care să tragă la îndoială, că învățămintele scoase din aniversara centenarului al 7-lea al ordului terțiar a sf. Francisc nu ar putea să fie eficace și peste anul prezent. Căci trebuie să ne dăm seamă de aceea, că cei cinci servi ai lui Dumnezeu, a căror canonizare se va comemora după trei secole, nu ar fi putut primi cununa de sfinți, dacă nu ar fi fost aprinși de »ardoarea serafică». Pentru aceea, și numai relevarea figurilor lor nobile a trebuit să aibă totdeauna un îndemn cel puțin implicit de-a imita pe acești eroi în dragostea lor față de Dumnezeu și față de aproapele. Dar, afară de aceasta, iată un alt Francisc, care la mică distanță dela comemorarea centenară a canonizării, pomenite, ne va anunța că și pentru el s'au împlinit trei veacuri dela fericita sa moarte. Și oh! cât de binevenită va fi amintirea sfântului episcop al Genevei, pentru a confirma indemnurile spre dragostea creștinească, date de curând la centenarul Ordului său Terțiar, de patriarhul dela Assisi.

Voim să mai spunem, că aniversara centenară a morții sf. Francisc de Sales, care încă

Noul abonament este următorul:

Pe anul întreg 50 lei.
Pe jumătate an 26 lei.
Pe trei luni 14 lei.

Blaj, la 1 Ianuarie 1922.

Redacția și Administrația »Unirii”.

Bătea la porți. . .

Bătea la porți, și nimenea
Intrare nu-i lăsa;

Și lumea dimprejur venea
Și maica mila le-o cerșea,
Dar lumii nu-i păsa.

Atunci, cuprinsă de-un fior,
Plângea în drum Maria;
Căci nu-i un suflet în popor,
Să-i facă parte de-un loșor,
Să nască pe Mesia.

Condusă de Iosif, s'a dus
Departa pe câmpie,
Să nască lumii pe Isus,
Precum profetii toți au spus —
In peștera pustie!

In vremea-aceea s'au ivit
Solii din cer trimise —
Păstorii toți au tresărit,
Când glas de îngeri i-a trezit
Din farmecul de vise.

Un cântec sfânt se revărsa
Și le vestea minune;
Iar dinspre răsărit venea
O mândră stea, și-i aducea
Pe Magi la nchinăciune.

Și îngerii cântau, mereu
De pace și mărire,

va fi celebrată în anul care ne stă înainte, va putea să reînviască și să facă eficace ambele învățături date de centenarele celebrate în anul care se stinge. Pentrucă Saleziul, ca un doctor al bisericii, a fost un vestitor al adevărului, iar ca un model de episcop se prezintă, în scrierile și operele sale, ca un exemplu neîntrecut a acelei blândețe, care câștigă inimile mai mult decât învățatura dela catedră. Dar pentrucă ne suride speranța de-a putea face în cursul anului apropiat o privire mai liniștită și mai minuțioasă asupra centenarului sf. Francisc de Sales, ajunge să amintim aici, că și numai anunțarea acestei aniversări centenare deschide teama de-a nu putea exploata și afară de anul prezent învățămintele scoase din centenarele comemorate într'ansul.

Va dispărea însă cu totul din suflet orice frică gândindu-ne la celebrarea la care ne pregătim a celui de al treilea centenar dela înființarea s. Congregației de Propaganda Fide. Am face o nedreptate înaltelor personaje, cătră cari ne adresăm acuma, dacă am voi să cumpanim cu minuțioasă importanță istoricului eveniment, pe care-l anunțăm. Și nu sunt oare cunoscutе tuturor marile binefaceri, pe cari această înțeleaptă și binevenită organizație a operei de evangelizare a popoarelor le-a hărăzit lumii în ultimii trei veacuri? De altfel suntem siguri, că sfinții păstori, parohii și toți cari vestesc cuvântul dumnezeesc, vor dovedi în cursul anului ce ne stă înainte grija

*Mărind pe bunul Dumnezeu,
Ce ne-a trimis prin fiul său
A noastră mântuire.*

*In iesle sta Isus culcat
Zimbînd de mulțumire,
Pe fân uscat și ne'nfășat,
Cuprins de frig, dar mîngăiat
De sfînta Sa menire.*

*Fecioara își privia cu drag
Nădejdea Sa de bine,
Și lacrimi îi curgeau șireag,
Pe când mulțimea sta în prag—
Mesiei să se 'nchine.*

*O, Doamne, cât Te-ai umilit
În lumea păcătoasă;
De mic copil ai suferit,
Și gloriei i-ai preferit
Cărarea dureroasă.*

*

*Astfel am fost și noi odă
Străini și fără de țară —
Cu sufletul îndurerat
Băteam la porți, și ne'ncetat
Eram trimiși afară!*

*O, Doamne, Tu ne-ai întărit
În lunga suferință;
Și când dușmanul ne-a lovit,
În sufletul nost obidit
Vărsatu-ne-ai credință.*

*Și-acum scăpați de suferinți
Serbăm a Ta venire.
Și'n neclintitele credinți,
Cum ne'nvățarăm din părinți,
Îți facem azi primire.*

*Mărire întru cei de sus,
Lui Dumnezeu mărire!*

*Și pace pe pământ s'a pus,
Așa precum doria Isus,
... Făcutu-s'a »Unire«.*

Blaj.

Teodor Megieșan.

O îndreptare târzie.

De Dr. Ioan Urban Iarnik.

Este par'că un făcut: tocmai când doream să aduc un-prinos de dragoste și de recunoștință bărbatului vrednic și iubit de toți cari aveau fericirea să-l fi cunoscut de aproape, va să zică I. M. Moldovan, mă păzește păcatul. Pasă-mi-te se furizează în articolele mele niște greșeli de tipar din cele mai supărăcioase, pe cari nu-mi dă mâna și nici nu pot să le trec cu tăcerea. Cu atât mai mult, dacă greșelile aceste jignesc memoria binecuvântată a acestui bărbat providențial al neamului românesc. Cât de rău îmi pare, că nu i-a fost dat să fi trăit până ar fi putut să-și vază visul cu ochii și să spună cu Simeon din Scriptură: „Acum dimiți pe servul tău!”

Cea dintâia oară greșala era după cum urmează.

În articolul meu comemorativ din „Gazeta Transilvaniei”, tipărit scurtă vreme după ce își detese veleatul, mi-am spus părerea despre bărbatul acesta evanghelic. Țiind minte o legendă scrisă în dialectul macedo-român, unde se vorbește despre un bărbat neprihănit, evlavios, iubitor de Dumnezeu și ascultător de poruncile lui, și unde autorul se folosește de cuvintele „omul călilei”, am întrebuințat și eu tot aceste cuvinte vorbind despre Moldovan.

Culegătorul, sau că n'am îngrijit să scriu cuvântul „cale” cât se poate de cetet sau că n'a cunoscut-o în limba literară în legătura citată, destul că în numărul Gazetei cu pricina spre mirarea și ciuda mea din cale afară de mare s'a tipărit „omul galilei”. Ori și cine cunoștea simplitatea cea mare a traiului lui Moldovan, omului pe care cu toată îndreptățirea am putut să-l chem „om evanghelic”, a văzut că aici trebuie să fie la mijloc o greșală de tipar: lesne de îndreptat. Eu însă bun bucuros m'am folosit de prilejul dăvenit ca

scriind eu însu-mi îndreptarea să mai vorbesc încă odată despre părintescul meu ocrotitor și prieten și astfel am înjghebat un alt articol tipărit tot în gazetă.

Nu tăgăduesc, că și de astă dată în viclenia mea am de gând să alătur unele care nu se țin tocmai de titlul articolului.

De oare ce a trecut atâta vreme, de când s'a tipărit articolușul, trebuie să retipăresc câteva rânduri întocmai cum le găsec tipărite: „Ci-că într'o zi mitropolitul Ioan Vancea de Buteasa, neputând să-l convingă pe Moldovan cu privire la un lucru i-ar fi zis c'am necăjit: cap de bou. La ce Moldovan, gata de răspuns cum totdeauna: Cap de bostan, da, Escelență, dar cu miez”.

Apoi să mă ierte redacțiunea foii, dacă-mi spun mirarea, cum de a putut culegătorul să-i pună în gură mitropolitului pe care îl țin minte ca pe un bărbat cu manierele cele mai alese, o vorbă atât de grosolană: „cap de bou”? Eu de sigur n'am scris astfel și chiar atunci, dacă mi s'ar fi fost întâmplat așa ceva, era datoria redacțiunii să îndrepteze greșala numită latinește „lapsus calami” (greșala, poticnire a penei), căci din răspunsul lui Moldovan se vede aievea cum sta treaba: Moldovan n'a putut să se fi folosit de cuvîntul „da”, dacă nu repeta vorba mitropolitului într'același chip, în care o rostise cel din urmă.

Cât de rău îmi pare, că din întâmplare nu m'am găsit la Blaj și anume în redacțiune tocmai în momentul când numărul cu pricina al foii era și cules, așteptând cea din urmă punere a mânei, ca să împiedec schimonositura cea din cale afară de mare, după cum îmi fu dat s'o îndreptez în Neamul Românesc al lui Iorga, căci acolo era cât p'aci să se treacă altă schimonosire a acestei convorbiri. Atunci s'a fost greșit răspunsul lui Moldovan: „are sămânțe”, în loc de „are miez”.

Dacă spun adevărul, că numărul tot, unde se găsește greșala, s'a fost tipărit în 26 Iunie 1919, mă va întreba cetitorul c'am în felul următor: „Bre, bre, domnule, dacă te-ai simțit jignit de cele întâmplate, de ce ai lăsat să treacă atât amar de vreme până să-ți spui păsul și n'ai făcut-o numai decât, până când

și zelul lor pentru a face ca spiritul misionar să pătrundă în mulțime. Acest spirit poate și trebuie să se manifesteze nu numai în aceia cari sunt chemați de Dumnezeu a răspândi lumina evangheliei la popoarele cari supt încă în întunerecul ignoranței și în umbra morții, ci și în aceia cărora li-se cere — și se cere tuturor creștinilor — de-a avea la inimă binele deaproapelui. Este deci deplin justă și firească speranța, că sfinții păstori, parohii și vestitorii cuvântului dumnezeesc vor pune în vederea credincioșilor căile multiple pe cari pot să îplinească porunca dumnezească — Et mandavit illis unicuique de proximo suo (Ecc. 17, 12). — Dar nime nu va putea da acestor învățături o mai mare eficacitate decât aceea, pe care i-o va da celebrarea celui de al treilea centenar al înființării sacralui Consiliu, care prezidează propagarea credinței, fiindcă această s. Congregațiune este instituită anume pentru a promova răspândirea luminei evanghelice la cei lipsiți de ea, și în consecință pentru lățirea împărăției lui Isus Hristos prin deprinderea dragostei celei adevărate. Să binecuvântăm deci și mai vătos pe Domnul, care a rânduit și această aniversare centenară pentru confirmarea învățăturilor date prin celebrarea centenarelor de mai înainte.

Trebuie să mai admirăm apoi în chip particular aranjamentul plin de iubire al Provedinței divine, care a binevoit să lege centenarul înființării Propagandei nu numai cu acela

al canonizării apostolului Indiilor, numit cu dreptate „patronul misiunilor”, ci și cu acela al smeritului Capucin, care în ceata misiunilor trimiși de noua Congregațiune a deschis seria martirilor. Nu vom greși deci cu siguranță, dacă vom spune, că Domnul a voit să reinvie și memoria lui Francisc Xaveriu și a lui Fidelis de Sigmaringen, pentru că zelul unuia și tăria celui alt să ajute cu atât mai mult propagarea „spiritului misionar”, care am zis că trebuie să fie fructul principal al centenarului Propagandei Fide. Dar entuziasmul, pe care-l trezește în Noi anunțarea multiplelor centenare, a căror aniversară vom celebra-o cu voia lui Dumnezeu în anul proxim, nu trebuie să ne facă a pierde din vedere, că ele justifică încrederea noastră de-a nu vedea limitate la acest an avantajile provenite din centenarele celebrate într'ansul. Și fiindcă la aceste centenare a făcut aluzie Eminentissimul Cardinal Decan, când a văzut în ele aurora unor zile mai bune, fie-ne permis ca în sporirea numărului centenarelor și a învățăturilor și mai eficace cari se vor desprinde din ele să prognoșticăm, că după aurora ce s'a ivit trebuie să urmeze cu siguranță amiaza luminoasă a unei preafrumoase zile pentru biserică, ca și pentru întreaga societate religioasă și civilă. Nu putem răspunde cu o dorință mai bună la urările mîngăitoare ale sacralui Colegiu, câtă vreme aceste augurii împrumutate, cari razimă pe aceeași dorință este o dovadă a comunității de

sentimente și de afecte, de preocupățiuni și de speranțe, între Noi și preaiubiții noștri cooperatori.

Fie, ca Isus a Cărui Naștere sfântă o prăznuște mâine biserica, să reverse cu abundență grațiile sale asupra sacralui Colegiu, pentru ca să i-se întărească dorința de bine pe care o are comună cu Noi! Iar garanța acestor grații pe cari le implorăm dela sfântul Prunc să fie binecuvântarea apostolică, pe care o dăm cu deosebită plăcere nu numai domnilor Cardinali, ci și tuturor celorlalte persoane, bisericesti și civile, prezente. Acestora le dorim, că precum sunt azi adunați în fața Noastră, să binevoiască a coopera cu Noi întocmai și în cursul anului proxim întru a face să rodească acele învățături, pe cari Provedința divină se pregătește a-le da spre binele nostru prin evenimentele predispușe de Dânsa.

Un aviz important.

Numărul acesta se trimite și pe mai multe adrese nouă, în nădejdea că le facem o plăcere oferindu-le „Unirea” spre abonare. Cei ce nu doresc s'o aboneze, sunt rugați cu insistență să ne înapoieze acest număr, pentru a putea avea evidența de lipsă.

Cereți pretutindeni „Unirea”!

cetitorii țineau bine minte, căci astfel se face treaba.

Apoi să mă ierte stimatul cetitor: „Cum să fi putut, sârman de mine, s'o fi făcut, dacă numărul cu pricina n'a căzut pe mâna mea de cât ieri, 18 Septembrie anului 1921?” De știam măcar, că manuscrisul meu nu s'a pierdut pe drum nici n'a nimerit în vestitul coș al redacțiunii, îl reclamam și scrieam de mult cele ce scriu astăzi.

Cu acest prilej imi iau voie să adaug două istorioare, pe cari nu le știe nime și cari poate s'ar potrivi pentru colecțiunea despre care scrisesem în articolașul din 1919.

Amândouă datează din anul 1911, când s'a serbat la Blaj aniversarul al 50-lea de întemeiere a Astrei. Locuiam atunci împreună cu dd. Petrescu, tatăl și fiul, în casa închiriată de Moldovan, pe când mâncările le luam într'o odaie din curte a fostei locuințe a învățatului canonic Timotei Cipariu. Aducându-mi aminte vremurile grele ale războiului mondial, când duceam dorul laptelui, imi amintesc smântâna grasă a laptelui de bivolițe, care ni se dădea cu bielsugul s'o punem în cafeaua adusă nouă în casa care fusese odinioară a lui Cipariu. Imi mai amintesc de perele și strugurii din grădina și via, de care ne infruptam și din care-mi dădea o legătură pentru cei de-a casă dela min., mai cu samă pentru nevastă.

Urcându-mă în trăsură, care avea să ne ducă la gară, îl aud stăruind ca nu cumva aceste plocoane să le mănânc pe drum, ci să le duc neatinsse nevestii. Îi respectam dorința, făcută de bună samă numai din glumă; venind acasă imi luai pana în mână de înjghebai o adeverință, cum-că într'adevăr mă ținui de cuvânt, predând toate acolo unde mă îndreptase acela care mi le-a dăruit și nevastă a trebuit ca nu numai să iscălească drept dovadă ci să și adauge câte-va rânduri scoase din capul ei. Mult va fi răs moșneagul, căci tare-i plăceau glumele... Atunci, în 1911, mult se vorbea despre primejdia holerei și Moldovan, care nu se închisea de loc de svonurile acestea, ci îi mânca cu gust, se rânjea la mine spund: „Cehule, nu mânca acești struguri, căci o să te apuce holera!”

A doua la răboj. Se știe că nu este om pe lume care să fie desăvârșit; fiecare își are cusurul lui, mai mic sau mai mare. Astfel nici eu nu mă țin desăvârșit, din contră imi știu metehnele, dară de îndreptat nu le îndreptez. Ar fi fost de lipsă să le fi îndreptat când eram încă tinăr, mai târziu, e greu de tot, dară nu peste puțină, cu toate că spune Românul: „Învățul are și desvâțul”.

Nu știu, poate aveam și mai multe cusururi comune cu Moldovan, dar despre unul o știu cât se poate de bine. Ori, nu mă dojeneste nevasta adeseori că nu iau samă bine să nu-mi murdăresc și stric haina și rufele? Tot așa îl știam și pe Moldovan. Când mânca, îi plăcea să stee la vorbă și atunci, luându-se în socoteală barba lui cea lungă și încălțată, ce mirare dacă îi rămânea vre-o bucățică din mâncare prin barbă. La dreptul vorbind Sf. Sa ștergea, băgând de seamă de treabă, lucrul nimerit acolo unde n'a trebuit, atunci însă altă belea: își murdărea degetele și atingând cu ele reverenda, o murdărea pe dânsa.

Nemții au pentru asemenea cazuri un răspuns potrivit care zice: „So was geniert grosse Geister nicht“ (de așa ceva nu le pasă spiritelor mari), și nu-i pasă nici d-sale și nu-mi prea pasă nici mie. Erau însă momente, în cari și Moldovan a știut să se facă frumos și gătit aceasta se întâmpla de câte ori avea să iee parte, ca membru ordinar al ei, la ședințele Academiei Române din București. Atunci ci-că tot Blajul se ducea să vadă pe Sf. Sa cât este de frumos.

Și tocmai în privința aceasta am de amintit un caz, când el însuși își recunosc lipsa de schimbat haina. Era tot în 1911. Cu prilejul serbărilor s'a pus la cale și o expozițiune a lucrurilor de mână, făcute cu atâta măiestrie de neveste și fete române. Imi propuse să mergem și noi. Imi păru bine, dară ce-mi văzură ochii cu puțină vreme înainte de-a intra la expozițiune?

Sf. Sale îi vine să privească din întâmplare la reverendă și văzând-o murdărită, iată ce spune: „Bre, bre, reverenda-mi este cam prea murdărită, trebuie să mă întore acasă să iau una mai curățică și așa și facu.”

„Atâta tot și lada în pod“, după cum auzisem că spun cei din București. Nădăjduesc că stimata redacțiune nu va pregeta să tipărească articolașul. Și mai mult m'aș bucura dacă aș afla că vorbele mele cu privire la Moldovanuț au căzut pe pământ rodnic și că s'a găsit cine-va care a luat asupra sa de a aduna materialul. Căci materialul odată cules și prelucrat poate să mai aștepte o vreme oare-care, când tipărirea cărții n'are să mai fie împreunată cu atâtea greutăți după cum se întâmplă acesta acuma.

Mângâindu-mă cu această nădejde imi iau rămas bun, dorind ca treaba să meargă pe mâinile unora, cari să aibă și însușirea de lipsă și dragostea nestrămutată.

Să auzim de bine!

Revistă bisericească.

Preasfințitul Iuliu al Gherlei, plecat de curând la Roma, a ținut totuși să nu lase pe credincioșii săi fără mângâiere, trimițându-le o frumoasă *pastorală de Crăciun*. Sosindu-ne prea târziu pentru acest număr, vom da-o în întregime în numărul proxim.

Un protocol publicat de curând din partea Papei Benedict al XV-lea fixează modalitatea după care *Suveranii catolici vor putea vizita pe viitor Roma*, fără a se mai provoca supărările ivite în legătură cu vizita cunoscută a președintelui republicii franceze Loubet. Primul suveran catolic care va fi primit de sf. Părinte conform acestui protocol va fi regele Belgiei, a cărui vizită la Roma este anunțată pe primele săptămâni ale noului an.

Biserica și casa noastră din Roma nu mai are, dela întoarcerea p. canonic Dr. Alexandru Nicolescu, pe nime care să-i poarte de grijă. Întreținerea unui preot în Roma reclamă azi cheltueli însemnate, și pe cât știm ministerul cultelor a fost sesizat să asigure în buget suma necesară pentru aceasta. Sperăm, ca intervenția va avea rezultatul dorit, fiindcă este și o necesitate de stat ca biserica noastră națională din Roma, unde avem feliuritelegațiuni și un considerabil număr de studenți, să-și aibă preotul său. Dar întrucât nu ar fi cazul, biserica noastră va trebui să-și adune toate puterile pentru a face singură față cheltuelilor împreunate cu susținerea unui preot în eterna cetate. Ar fi o rușine, ca Vaticanul să vadă, că după ce ne-a cinstit și biserica și casa, noi nu suntem harnici să ne ținem acolo măcar un preot.

Cu începerea noului an, revista *»Cultura Creștină«* din Blaj se reorganizează, ținând seamă și de dorința ce s'a exprimat în ultimul număr al acestui organ. Amănuntele le vom da mai târziu, când lucrurile vor fi definitiv aranjate, dar am ținut să aducem de pe acum la cunoștința preoșimii această veste, care de sigur îi va face multă bucurie.

Un »preot bătrân din *vicariatul Rodnei*» ne roagă să supunem aprecierii P. V. Ordinariat de Gherla, ideea ca vicariatul, de prezent vacant, să fie împărțit, din motive administrative, în mai multe protopopiate. Ni-se dă clar și împărțirea pe care o crede de potrivită, dar fiindcă aceasta nu poate interesa pe toți cetitorii, ne mărginim la încreștarea acestei dorințe.

Pentru *corul catedralei din Blaj*, ministerul cultelor a asemnat, în cadrele bugetului pe anul 1921-2, suma de 8000 lei.

O nouă *convertire la catholicism*, care a făcut senzație, este aceea a generalului englez sir John Cowan, fostul șef de cartiere al armatei britanice. Trecând înainte de moarte la catholicism, a fost înmormântat din catedrala catolică din Westminster. Pentru meritele sale militare i-s'a făcut fuherarii naționale.

Dintre *darurile mai noue făcute de sf. Părinte al Romei* mai încreștam 50 vagoane de orez, numit »trenul de ajutor« pentru Rusia înfometată, 500,000 de lire pentru săracii Vienei, (Austria), și 200,000 lire pentru studenții germani bolnavi de tuberculoză.

Pentru *congresul euharistic internațional dela Roma* (24-9 Maiu c.) încep să se constituie deja în toate țările comitetele naționale. În fruntea celui italian stă Mgr. Angelo Bartolomasi, episcopul din Triest, care dă în pastorală sa de Crăciun un adevărat program de acțiune pentru reușita acestui congres, primul de după înfricoșatul războiu, care promite a lua proporții extraordinare, între altele și pentru motivul că se ține la Roma. — La noi încă nu se simte nici o mișcare, dar suntem siguri, că ea va trebui să pornească.

Pentru serbarea cuvenită a *centenarului canonizării* (17 Martie 1622) sf. Filip de Neri, anunțat și în vorbirea de Crăciun a sf. Părinte, s'au făcut în Roma pregătiri foarte întinse. Afară de un comitet de acțiune general, s'au constituit diferite comisii mai mărunte (de muzică, de finanțe, de manifestări religioase ș. a.), pe urma muncii cărora memoria acestui deosebit de simpatic »apostol al Romei« va fi evocată în întreagă jumătatea primă a noului an, cu deosebit fast și solemnitate. O mulțime de conferențe (ca »sf. Filip și opera socială«, »sf. Filip și studiile de arheologia socră«, »Pedagogia sf. Filip«, »sf. Filip și muzică« ș. a.), anunțate de pe acum, vor face desigur ca lumea de azi să poată câștiga cât mai mult din această comemorare.

Serbările aniversării tricentenare a Propagandei Fide, pe care le-am mai încreștat-o în aceste coloane, menite să trezească în inimi »spiritul misionar«, urmăresc atingerea acestei ținte pe trei căi: prin aranjarea unei adevărate cruciate a rugăciunii, prin colecte în favorul misiunilor și prin trezirea chemărilor de misionari.

Aniversara centenară a nașterii lui Garcia Moreno, care a știut să întronizeze principiile legii sale catolice în toate ramurile vieții de stat ale republicii Ecuador prezidata de dânsul, a ridicat în fața lumii întregi figura nobilă a acestui modern mucenic al credinței, ucis mișelește în 6 August 1875 din partea francmasoneriei. În Paris, serbările aranjate în amintirea lui s'au ținut cu o solemnitate deosebită, în fața Cardinalului Dubois, fiind comemorat din partea Mgr. Baudrillart.

Un număr mai nou al »Albinei« din București încrește o adresă a mitropolitului bulgar din Vidin, trimisă Ligii Națiunilor și arhiepiscopului anglican din Canterbury, în care se plânge, că în Dobrogea (și alte părți) »școlile și bisericile bulgare ar fi închise, limba maternă interzisă, iar conștiința națională violentată«. Nu știm că la noi să fie cazul, dar ceva perfect la fel se petrece cu Românii noștri din Iugoslavia și totuși încă nu s'a găsit nime, să alarmeze lumea cu desvelirea acestei insuportabile situații.

Săptămâna politică.

Cu toată vacanța ce pare a se fi luat în preajma sărbătorilor, frământările politice continuă ca și înainte. Totul, în vederea zilei de 18 Ianuarie, când, nu se știe încă, se va da »un vot de blam«, ori un »vot de încredere«.

— Din bercurile »majorităților parlamentare« se aud neînțelegeri tot mai mari, cari pot să precipiteze destrămarea completă a partidului averescan, închiegat de astăzi pre mâine. Afară de Ardeleni, a căror memoriu energic adresat mai de mult generalului, are momente pe cât de duioase pe atât de întristătoare, se vorbește mai nou și de nemulțumirea fatală a stângei din vechiul regat, o fracțiune de circa 40 parlamentari. De altă parte numărul disidenților basarabeni se cifrează deja cu numărul de peste 30.

— Liberalii spun, ca și până acum, că »după Take vine Ionel«. Dl. Vintilă Brătianu a venit chiar de nou în Ardeal pentru a-și asigura prietini și spre a face, așa spune, pregătirile necesare pentru numirile ce au să urmeze.

— În schimb guvernul, care de sigur nu este un guvern de partide, caută să provoace »descordarea«, a cărei necesitate l-a adus în fruntea țării. Și nu s'ar putea zice, că nu reușește. A suprimat cenzura, se pregătește să facă ordine în Basarabia, și — ce ne interesează în primul loc — are înțelegerea cuvenită față de problemele noastre bisericesti-școlare. Regimul dlui Prie et Comp. care a căzut »cum pudore« este înlocuit cu un regim, care dă toate subvențiile școlilor confesionale, restituie în slujbe pe oameni ca Andreiu Bârseanu, și, fără să facă politică în școală, cearcă se ridică pe toate căile starea învățământului.

— Pentru a doua zi de Crăciun s'a anunțat vizita M. Salé regelui Sârbiei la Curtea regală. Se spune, că pe urma ei nu-i eschis să avem o nouă pierdere a unei principese, pentru a se urca pe un tron de regiță.

Știri mărunte.

Din prilejul Nașterii Domnului, redacția și administrația »Unirii« dorește tuturor cetitorilor, prietiniilor și colaboratorilor săi: Sărbători fericite!

Personale. Duminică trecută înalt Preasfinția p. mitropolit Vasile s'a întors de la București la reședință.

— P. V. Ordinariat arhidiecezan a numit în comitetul »Uniunii centrale a reuniunilor p. din arhidieceză« pe următorii membrii: Dr. Ioan Bălan canonic, Ștefan Roșianu și Dr. Alexandru Rusu profesori ai facultății de teologie, Dr. Augustin Tătar și Iuliu Maior profesori secundari, Aurel Marcu preot (Cut), Dr. Romul Boilă profesor universitar (Cluj), Dr. Ioan Bianu avocat (Blaj), apoi doamnele Eugenia Dr. Tripon (Cluj), Elena Șioldea (Ibașfaiu), Livia Domșa (Blaj) și dș. Eliza Bodocan (Blaj).

*— Acelaș a numit pe d. Ioan Masca de viconotar II. și arhivar consistorial.

— P. V. Ordinariat de Gherla a întregit forul protopopesesc Sighet, Mara și Coseu, pe cum urmează: Ilariu Boros, vicar Sighet, președinte; Ștefan Ilniczky (Budești) și Simeon Balea (Săpânța) asesori supleanți; Petru Salca (Giuești) fisc; Iosif Fucic (Cornești-Ferești) defensor supleanț; și Mhail Hotea (Bârsana) notar.

— Acelaș a numit pe George Forna de comptabil în serviciul central bisericesc.

Concurse. P. V. Ordinariat arhidiecezan publică, cu termenul de 31 Ianuarie, concurs la parohia Cașolț (protopopiatul Sibiiului) și la a doua parohie din Cleveland-Ohio (America). La aceasta din urmă pot reflecta numai preoți celebri ori văduvi.

— P. V. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 25 Ianuarie, concurs la postul de profesor de religie la liceul »Petru Maior« din Gherla.

Fundațiunea »Episcopul Demetriu Radu«. Gazetele din București anunță, că din o treime a averii regretatului episcop Demetriu Radu, care ar fi fost să revină statului, Consiliul de ministri ar fi decis să facă o fundațiune culturală, care să-i poarte numele. Nu știm încă în ce formă se contemplează această fundațiune, dar ne place să credem, că afară de reprezentanții statului se vor admite la cuvânt, în ce privește amănunțele concrete ale înființării și mai ales destinația acestei fundații, și reprezentanții bisericii noastre. Avereă p. episcop Radu ne aparține în întregime, după ce relațiunea dintre stat și biserică noastră nu este încă aranjată, și astfel socotim a fi imposibil ca o fundație creată dintr'ăsa să poată servi alte interese decât interesele noastre.

Locale. Azi, sărbătoarea Nașterii Domnului Nostru Isus Hristos, va pontifica și predica în catedrală Escelența Sa p. mitropolit Vasile, iar mâine, a doua zi de Crăciun, se va face acelaș lucru în biserică parohială.

— Duminică, a doua zi de Crăciun, »Societatea meseriașilor și comercianților« va aranja în sala de gimnastică a liceului de băieți o producțiune teatrală urmată de dans. Se va preda »Nepotul răsfățat« farsă în 5 acte de A. Kotzebue.

— Joi în 5 Ianuarie au luat vacanța de Crăciun toate institutele noastre din Blaj. Cursurile se vor reîncepe Sâmbătă în 21 Ianuarie.

»Cuvântul«. Nu l-am văzut, dar citim în gazete, că ar fi un organ de publicitate al ministerului cultelor și artelor, scos pentru a face propagandă »culturală și socială«. Primul număr a ieșit cu ziua de 1 Decembrie 1921 în 12,000 exemplare și afirmative se trimite gratuit tuturor preoților români de orice confesiune. Se spune, că între redactorii ei, funcționarii înalți ai ministerului, ar fi și preoți uniți (dd. Dr. Zenovie Păclișanu și Dr. Titu Măiaiu?) și astfel revista nu ar urmări scopuri confesionale ortodoxe. În primul număr ar fi articole de fostul ministru Octavian Goga, de mitropolitul primat Dr. Miron Cristea de dd. G. D. Mugur, Dr. M. Ienciu, C. Provian, I. G. Savin și alți inspectori și directori ai cultelor. De arte nu se face nici o mențiune, așa că revista privește numai cultele. — Când ni-se va face onoarea de-a ni-se trimite, măcar în calitate de »preoți români«, vom vorbi mai pe larg de această încercare gazetărească interconfesională. Ținem să spunem însă de pe acum, că nu putem crede în viitorul ei. Preoțimea diferitelor culturi nu este o tagmă ca oricare altă, care să poată fi îndrumată, ca atare, în direcții cari nu emanează din rostul și menirea instituției pe care o servește. Și apoi, înainte de toate: »Timeo Danaos et donaferentes!« Va trebui să fim deci cu ochii în patru, fiindcă cu toată colaborarea (?) preoților uniți, suntem aproape siguri, că revista dlui Goga se va desface în direcția cunoscută a activității ministerului său.

Alăturăm la acest număr »Lista de abonament« a »Unirii Poporului«, rugând pe cetitorii noștri să sprijinească după puteri stăruințele acestui organ, recomandându-l după cum merită.

Pentru agricultori. Șeful regiunii V. de apicultură Sibiu (județele Sibiu, Făgăraș, Târnava mare, Târnava-mică, Alba de jos și Hunedoara), d. N. Iancovicu, aduce la cunoștința tuturor celor interesați, că le stă la dispoziție, chiar și prin scrisori, cu sfaturi și directive în această materie. Va ținea în toate părțile, și mai ales unde va fi posibil, conferențe, cari vor fi anunțate din bună vreme pe calea autorităților și prin gazetele locale. Biroul regiunii se află în Dumbrava orașului Sibiu (edificiul »Waldkaffee«) și vizitele făcute acolo sunt binevenite, dar pentru a nu se umbla eventual înzădărar e bine să fie anunțate înainte. Dd. apicultori sunt rugați, în propriul interes, să-i anunțe: numele, domiciliul, numărul coloniilor, ce sistem folosesc și cu ce rezultat.

Mulțumită publică. Oficiul parohial din Huédin mulțumește și pe această cale băncii »Vlădeasa« de acolo pentru ajutorul de peste 15.000 lei, donați în cursul timpului (incepând cu anul 1910) pentru zidirea bisericii noastre din localitate. Dumnezeu să-i întoarcă însuși!

† **Preotul Demetriu Cupșa**, parohul din Giorocuta, protopopiatul Samsodului (eparhia Gherlei), s'a stins în 9 Decembrie 1921, la vârstă de 82 ani, în anul al 42-lea al preoției.

† **Văduva Susana Moldovan** născ. Nestor, soția fostului protopop al Cătinei, a încetat din viață în 18 Decembrie, la vârstă de 76 ani. S'a înmormânta la Cătina.

Bibliografie.

An apărut:

Calendarul »Presa Bună« pe anul 1922. Anul al XVIII-lea. Iași. Editura societății catolice »Presa Bună«. Prețul 8 lei (comandat direct dela red. Lumina Creștinului 6'50 lei).

Îngrijit de neobositul redactor al revistei »Lumina Creștinului« din Iași, p. Dr. A. Gabor, calendarul acesta are toate calitățile lucrărilor acestui autor. Afară de partea strict calendaristică lucrată anume și pentru »greco-catolici«, mai conține orientări prețioase asupra bisericii catolice și în special asupra celei din România. Informațiile mai sumare și pe alocurea chiar supărătoare (ca bunăoară că provincia noastră ar fi supusă direct (?) sf. Scaun) referitoare la biserică noastră se vor suplini, ni-se spune, în anii următori. Mai are apoi o bogată cronică religioasă a anului.

»Cultura Creștină«. Anul X. Nr. 12. (Decembrie). Blaj. Abonamentul anual 40 lei.

»Noua Revistă Bisericească«. An. III. Nr. 17—18 (1—31 Decembrie). București (str. Principatele Unite 60). Pe an 60 lei.

»Sămănătorul«. Revistă socială-religioasă. An. V. Nr. 3 (Decembrie). Apare lunar Brașov (Nisipului 15). Redactor Ioan Podea. Pe an 30 lei.

»Lamura«. An. III. Nr. 1—2 (Oct.—Noembrie). București. Prețul 10 lei.

»Convorbiri Științifice«. An. V. Nr. 3—4 (Mai—Iunie). Revistă mensuală pentru știință și cultură. Redactor: Gavril Todica. Geoagiul-de-jos. Abonamentul pe an 25 lei.

Ca totdeauna, acest număr al Convorbirilor dlui Todica încă are o întreagă serie de articole și informații foarte interesante, pe cari le citești dela început până în capăt, fără a obosi. Cine numai poate, să le sprijinească, pentru că nu aruncă banii de geaba.

»Ramuri« — Drum drept. Revista literară săptămânală sub direcția dlui N. Iorga. An. XVI. Nr. 1. Craiova. Abonamentul pe an 120 lei; un număr lei 2'50.

»Gândirea«. An. I. Nr. 17 (1 Ianuarie. Număr de Crăciun). Cluj (Regele Ferdinand 38). Prețul lei 2'50.

»Evoluția«. An. II. Nr. 1 (1 Ianuarie. Număr de Crăciun). Cluj (str. N. Iorga 23). Prețul 5 lei.